

Ote: Ote lautakunnat, tarkastuslautakunta, palvelualuejohtajat, talous- ja tietohallintojohtaja

Talouden tasapainotusohjelman hyväksyminen vuosille 2026-2029

Kaupunginhallitus 08.06.2026 § 128

Talouden tasapainottamisohjelma 2026–2029

Viitasaaren kaupungin taloudellinen toimintaympäristö on muuttunut merkittävästi viime vuosina. Vaikka kaupunki saavutti vuosina 2023–2024 ylijäämäiset tilinpäätökset, osoittavat talouden päivitetty painelaskelmat kaupungin talouden olevan rakenteellisesti epätasapainossa tulevina vuosina. Menojen kasvu uusista lakisääteisistä tehtävistä, kustannusten noususta sekä henkilöstön palkkaratkaisuihin johtuen ylittää pysyvästi verorahoituksen ja valtionosuuksien kasvun, minkä seurauksena kaupungin talous muodostuu ilman korjaavia toimenpiteitä alijäämäiseksi koko suunnittelukaudella. Päivitetyn poisto-ohjelman vaikutuksesta kaupungin talouden sopeuttamistarve on tarkentunut noin kolmeen miljoonaan euroon vuodessa.

Kaupunginvaltuusto päätti talousarvion 2026 hyväksymisen yhteydessä käynnistää talouden tasapainottamisohjelman päivittämisen. Kaupunginhallitus nimesi tammikuussa 2026 laajapohjaisen taloustyöryhmän valmistelemaan ohjelmaa. Valmistelutyötä on tehty yhteistyössä Finnish Consulting Group Oy:n asiantuntijoiden kanssa. Työn pohjaksi laadittiin talous- ja toiminta-analyysi, palvelu- ja kustannusvertailuja, palvelutarve-ennusteita sekä kiinteistökannan tarkasteluja. Valmisteluun sisältyi lisäksi viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden haastatteluja, henkilöstö- ja kuntalaiskyselyitä sekä valtuuston useita iltakouluja ja keskustelutilaisuuksia.

Tasapainottamisohjelman lähtökohtana ei ole yksinomaan säästöjen etsiminen, vaan kaupungin strateginen arvio siitä, millaisena Viitasaari haluaa tulevaisuudessa toimia. Valmistelussa on pyritty löytämään tasapaino taloudellisen kestävyuden ja kaupungin elinvoiman välillä. Keskeisinä periaatteina ovat arjen kannalta kriittisten palveluiden turvaaminen, näennäissäästöjen välttäminen sekä päätösten kokonaisvaikutusten arviointi kuntalaisten, henkilöstön, kaupungin vetovoiman ja palvelutuotannon näkökulmista.

Strateginen näkökulma

Talouden tasapainottamisohjelman valmistelussa on pidetty keskeisenä lähtökohtana sitä, että talouden sopeuttaminen ei saa tarkoittaa kaupungin tulevaisuuden mahdollisuuksista luopumista. Vaikka ohjelma sisältää palveluiden laajuuteen, toimintatapoihin ja resursointiin kohdistuvia muutoksia, tavoitteena on samanaikaisesti turvata Viitasaaren elinvoiman kehittämisen edellytykset myös tulevina vuosina. Talouden haasteet ovat merkittäviä, mutta ne ovat hallittavissa ja voitettavissa suunnitelmallisella päätöksenteolla, vastuullisella taloudenpidolla sekä määrätietoisella toimeenpanolla. Kyse ei ole kriisistä, vaan kaupungin toiminnan

sopeuttamisesta muuttuneeseen toimintaympäristöön ja tulo-rahoituksen tasoon.

Tasapainottamisohjelman tavoitteena on luoda vakaa taloudellinen perusta, jonka varaan voidaan rakentaa myös tulevaisuuden kasvua ja elinvoimaa. Talouden tasapainottamisen rinnalla kaupunki jatkaa aktiivista elinvoimatyötä, yritystoiminnan kehittämistä, työllisyyden edistämistä sekä kaupungin veto- ja pitovoimatekijöiden vahvistamista. Muuttuneessa kuntakentässä elinvoimaa on tarkasteltava entistä laajemmin ja uudesta näkökulmasta, minkä vuoksi tasapainottamisohjelman keskeiset linjaukset tulee huomioida myös käynnistyvässä kaupunkistrategian päivitystyössä.

Strategiatyössä tullaan arvioimaan, millä uusilla toimintatavoilla, kumppanuuksilla ja kehittämistoimilla Viitasaari voi vahvistaa asemaansa tulevaisuudessa. Samalla on tarpeen tarkastella ennakolluultomasti myös uusia tulo-rahoituksen lähteitä, investointien vaikuttavuutta sekä mahdollisuuksia hyödyntää ulkopuolista rahoitusta nykyistä tehokkaammin.

Tavoitteena on, että talouden tasapainottaminen ja elinvoiman kehittäminen eivät ole toisilleen vastakkaisia tavoitteita, vaan muodostavat yhdessä perustan kestäväälle, elinvoimaiselle ja tulevaisuuteen katsovalle Viitasaarelle.

Taloustyöryhmän esitys

Taloustyöryhmä esittää valtuustolle vuosille 2026–2029 laadittua tasapainottamisohjelmaa, jonka toimenpiteiden yhteenlaskettu vaikutus on noin 2,65 miljoonaa euroa. Toimenpiteet koostuvat pysyvistä toimintakatetta parantavista ratkaisuista, rakenteellisista uudistuksista, toiminnan tehostamisesta sekä osittain verorahoituksen lisäämisestä. Ohjelman henkilöstövaikutukset ovat arviolta noin 9–11 henkilötyövuotta suunnittelukauden aikana, ja ne on tarkoitus toteuttaa ensisijaisesti eläköitymisten, määräaikaisten päättymisen sekä tehtäväjärjestelyjen kautta. Ohjelma ei sisällä koko henkilöstöön kohdistuvia lomautuksia.

Valmistelussa on tunnistettu, että esitettävät toimenpiteet eivät yksin vielä täysin poista talouden rakenteellista alijäämää muuttuneen poistotason vuoksi. Ohjelma kuitenkin ohjaa kaupungin taloutta merkittävästi kestävämmälle uralle ja luo edellytykset talouden tasapainottamiselle valtuustokauden loppuun mennessä. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää ohjelman mukaisten toimenpiteiden johdonmukaista toimeenpanoa, talouskurin säilyttämistä sekä aktiivista seurantaa osana talousarvioiden valmistelua ja kaupungin normaalia johtamisjärjestelmää.

Valittu keinovalikoima parantaa merkittävästi kaupungin taloudellista asemaa ja ohjaa taloutta kestävämmälle uralle, mutta ei yksin riitä saavuttamaan täyttä tasapainoa kasvaneen poistotason vuoksi. Talouden tasapainottaminen edellyttää jatkossakin menojen sopeuttamista, tulo-rahoituksen vahvistamista sekä näiden toimenpiteiden määrätietoista toimeenpanoa.

Onnistuminen perustuu erityisesti päätettyjen toimenpiteiden vastuuttamiseen, järjestelmälliseen toteuttamiseen ja aktiiviseen seurantaan. Seurannan avulla voidaan arvioida toimenpiteiden taloudellisia

Kaupunginhallitus
Kaupunginvaltuusto

§ 128
§ 44

08.06.2026
15.06.2026

vaikutuksia ja tarvittaessa reagoida tilanteeseen täydentävillä ratkaisulla. Samalla on huolehdittava siitä, etteivät uudet menolisäykset tai toiminnan laajennukset heikennä saavutettavia hyötyjä. Talouden tasapainon säilyttäminen edellyttää myös jatkossa tiukkaa taloudenpitoa, toiminnan jatkuvaa kehittämistä sekä toimintakatteen kasvun hallintaa.

Talouden tasapainottamisohjelma on luonteeltaan puitepäättös. Yksittäiset toimenpiteet valmistellaan ja päätetään hallintosäännön mukaisten toimivaltuuksien puitteissa osana talousarviovalmistelua, erillisiä toimielinkäsittelyjä sekä operatiivista johtamista.

Oheismateriaali:

- Talouden tasapainotusohjelma 2026 – 2029
- Talouden tasapainotusohjelma 2026 – 2029 ennakkovaikutusten arviointi

Lisätiedot: Kaupunginjohtaja Helena Vuopionperä-Kovanen, puh. 050 307 6114, helena.vuopionpera-kovanen@viitasaari.fi

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja:

Taloustyöryhmä esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto:

1. hyväksyy liitteenä olevan Viitasaaren kaupungin talouden tasapainotusohjelman vuosille 2026–2029;
2. velvoittaa toimialat ja vastuualueet toteuttamaan tasapainotusohjelmaan sisältyvät toimenpiteet ohjelmassa esitetyssä aikataulussa;
3. edellyttää, että tasapainotusohjelman toimeenpanoon liittyvät vastuut määritellään selkeästi ja että toimenpiteiden toteutumista seurataan järjestelmällisesti osavuosikatsausten sekä tilinpäätöksen yhteydessä;
4. edellyttää, että tasapainotusohjelman toteutuksesta raportoidaan kaupunginhallitukselle säännöllisesti osavuosikatsausten yhteydessä;
5. toteaa, että valtuuston päätösten toteutumisen seuranta tapahtuu osavuosikatsausten ja tilinpäätösten (toimintakertomusten) yhteydessä sekä että tarkastuslautakunta arvioi omalta osaltaan valtuuston päätösten täytäntöönpanoa ja toteutumista;
6. antaa vuoden 2027 talousarvion sekä vuosien 2028–2029 taloussuunnitelman valmistelulle seuraavat linjaukset:
 - toimintakatteen kasvu ei saa talousarviovalmistelussa ylittää vuoden 2026 tasoa ilman kaupunginhallituksen erillistä päätöstä;
 - toimintaa ja palvelutuotantoa tulee kehittää siten, että toimintakatteen kasvu pysyy tasapainotuskauden jälkeen selvästi alle kolmen (3) prosentin vuositasolla;

Kaupunginhallitus
Kaupunginvaltuusto

§ 128
§ 44

08.06.2026
15.06.2026

- uusia tehtäviä, palvelulaajennuksia tai muita toimintamenoja lisääviä avauksia ei lähtökohtaisesti toteuteta ilman vastaavaa rahoitusta tai kompensoivia säästötoimenpiteitä;
 - investointiohjelmaan suunnitelmavuosille merkityt investoinnit tulee arvioida uudelleen huomioiden kaupungin muuttunut poistotaso, investointien välttämättömyys, kaupungin taloudellinen kantokyky sekä investointien vaikutukset tulevien vuosien käyttötalouteen;
7. päättää, että kaupunginhallitus valmistelee tarvittaessa lisätoimenpiteitä kaupungin talouden tasapainottamiseksi, mikäli ohjelman tavoitteiden saavuttaminen tai kaupungin talouden tasapaino sitä edellyttää;
8. toteaa, että talouden tasapainottamisen ohjausryhmä voi jatkaa toimintaansa ohjelman toimeenpanon tukena, valmistelun ohjaajana sekä valtuuston hyväksymien linjausten toteutumisen seurannassa;
9. valtuuttaa kaupunginjohtajan ja talous- ja tietohallintojohtajan tekemään tarvittaessa teknisluonteisia korjauksia materiaaleihin.

Kaupunginjohtaja täydensi päätösehdotusta kokouksessa lisäten seuraavan kohdan:

10. Prosessin täytäntöönpanossa kiinnitetään huomiota hankintojen suunnitelmalliseen ja vuosikellotettuun toteuttamiseen sekä sähköisen tilavarausjärjestelmän laajaan käyttöönottoon syksyn 2026 aikana.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen kohdat 1-10 yksimielisesti.

Merkitään pöytäkirjaan, että kaupunginjohtaja Helena Vuopionperä-Kovanen esitteli asiaa kokouksessa.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Jatkokäsittelyyn kaupunginvaltuusto

Kaupunginvaltuusto 15.06.2026 § 44
660/02.00.02/2025

Oheismateriaali:

- Talouden tasapainotusohjelma 2026 – 2029
- Talouden tasapainotusohjelma 2026 – 2029 ennakkovaikutusten arviointi

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto

1. hyväksyy liitteenä olevan Viitasaaren kaupungin talouden tasapainotusohjelman vuosille 2026–2029;
2. velvoittaa toimialat ja vastuualueet toteuttamaan tasapainotusohjelmaan sisältyvät toimenpiteet ohjelmassa esitetystä aikataulusta;
3. edellyttää, että tasapainotusohjelman toimeenpanoon liittyvät vastuut määritellään selkeästi ja että toimenpiteiden toteutumista seurataan järjestelmällisesti osavuosikatsausten sekä tilinpäätöksen yhteydessä;
4. edellyttää, että tasapainotusohjelman toteutuksesta raportoidaan kaupunginhallitukselle säännöllisesti osavuosikatsausten yhteydessä;
5. toteaa, että valtuuston päätösten toteutumisen seuranta tapahtuu osavuosikatsausten ja tilinpäätösten (toimintakertomusten) yhteydessä sekä että tarkastuslautakunta arvioi omalta osaltaan valtuuston päätösten täytäntöönpanoa ja toteutumista;
6. antaa vuoden 2027 talousarvion sekä vuosien 2028–2029 taloussuunnitelman valmistelulle seuraavat linjaukset:
 - toimintakatteen kasvu ei saa talousarviovalmistelussa ylittää vuoden 2026 tasoa ilman kaupunginhallituksen erillistä päätöstä;
 - toimintaa ja palvelutuotantoa tulee kehittää siten, että toimintakatteen kasvu pysyy tasapainotuskauden jälkeen selvästi alle kolmen (3) prosentin vuositasolla;
 - uusia tehtäviä, palvelulaajennuksia tai muita toimintamenoja lisääviä avauksia ei lähtökohtaisesti toteuteta ilman vastaavaa rahoitusta tai kompensoivia säästötoimenpiteitä;
 - investointiohjelmaan suunnitelmavuosille merkityt investoinnit tulee arvioida uudelleen huomioiden kaupungin muuttunut poistotaso, investointien välttämättömyys, kaupungin taloudellinen kantokyky sekä investointien vaikutukset tulevien vuosien käyttötalouteen;
7. päättää, että kaupunginhallitus valmistelee tarvittaessa lisätoimenpiteitä kaupungin talouden tasapainottamiseksi, mikäli ohjelman tavoitteiden saavuttaminen tai kaupungin talouden tasapaino sitä edellyttää;
8. toteaa, että talouden tasapainottamisen ohjausryhmä voi jatkaa toimintaansa ohjelman toimeenpanon tukena, valmistelun ohjaajana sekä valtuuston hyväksymien linjausten toteutumisen seurannassa;
9. valtuuttaa kaupunginjohtajan ja talous- ja tietohallintojohtajan tekemään tarvittaessa teknisluonteisia korjauksia materiaaleihin.

Kaupunginhallitus
Kaupunginvaltuusto

§ 128
§ 44

08.06.2026
15.06.2026

10. päättää, että prosessin täytäntöönpanossa kiinnitetään huomiota hankintojen suunnitelmalliseen ja vuosikelloitettuun toteuttamiseen sekä sähköisen tilavarausjärjestelmän laajaan käyttöönottoon syksyn 2026 aikana.

Valtuutettu Mervi Paananen ilmoitti esteellisyyden pykälien § 44 ja § 45 (Kuntalain 97.1 §) ja poistui kokouksesta klo 17:09.

Keskustelun kuluessa valtuutettu Jussi Kananen teki seuraavan ponsiesityksen:

"Valtuusto toteaa, että kaupunki on saanut Koliman leirikeskuksen alueen ja materiaalit lahjoituksena kyläläisiltä. Sen vuoksi valtuusto edellyttää että ennen Koliman leirikeskuksen myyntiä kaupunki neuvottelee kyläyhdistyksen kanssa ja tarjoaa mahdollisuuden luovuttaa talon tai sen yhteiset alueet (laituri, uimaranta) kyläyhdistykselle."

Puheenjohtaja tiedusteli valtuutetuilta hyväksyvätkö he lisättäväksi valtuutettu Kanasen esittämän ponsiesityksen. Valtuusto hyväksyi ponsiesityksen lisättäväksi yksimielisesti.

Puheenjohtaja totesi, että valtuutetut ovat saaneet myös vetoomuksen Viitasaaren liikuntapaikkojen korkeasta palvelutasosta, jonka on allekirjoittanut 71 henkilöä. Puheenjohtaja totesi, että tämä kokonaisuus liitetään pöytäkirjan kokousmateriaaleihin.

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä kohdat 1-10 yksimielisesti sekä valtuutettu Jussi Kanasen tekemän ponsiesityksen.

Merkitään pöytäkirjaan, että kaupunginjohtaja Helena Vuopionperä-Kovanen esitteli talouden tasapainotuksen ohjelmaa 2026 - 2029 valtuutetuille.

Merkitään pöytäkirjaan, että FCG johtava asiantuntija Eriikka Saastamoinen esitteli valtuutetuille painelaskelmia taloudesta ja talouden tasapainotuksen 2026 – 2029 kokonaisuutta.

Valtuuston yleiskeskustelussa pidettiin tärkeänä, että talouden tasapainotusohjelman toteutumista seurataan ja ohjelmaan sitoudutaan sekä päättäjinä että viranhaltijoina.

Merkitään, että Mervi Paananen saapui kokoukseen klo 18:32 tämän pykälän käsittelyn jälkeen.

Puheenjohtaja esitti, että tämän pykälän jälkeen käsitellään kokouksessa § 46. Valtuusto hyväksyi käsittelyjärjestyksen muutoksen.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Kaupunginhallitus
Kaupunginvaltuusto

§ 128
§ 44

08.06.2026
15.06.2026

Toimenpiteet

Ote lautakunnat, tarkastuslautakunta, palvelualuejohtajat, talous- ja tietohallintojohtaja

Tarkastetusta, allekirjoitetusta ja 23.6.2026 nähtävänä pidetystä pöytäkirjasta otteen oikeaksi todistaa

Viitasaarella 22.06.2026

Vuokko Pulkkinen
toimistosihteeri

Sähköinen allekirjoitus

Kaupunginhallitus	§ 128	08.06.2026
Kaupunginvaltuusto	§ 44	15.06.2026

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 44**VALITUSOSOITUS**

Tähän päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella.

Valitusoikeus

Päätökseen saa hakea muutosta:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*), sekä
- kunnan jäsen.

Valitusaika

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaamisesta.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa *asianosaisen* katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä,
- päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Valittajan tulee esittää valituksen perusteet valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä.

Valitusviranomainen

Kunnallisvalitus tehdään Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle.

Kaupunginhallitus
Kaupunginvaltuusto

§ 128
§ 44

08.06.2026
15.06.2026

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna
Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 Hämeenlinna
Sähköpostiosoite: hameenlinna.hao@oikeus.fi
Faksinumero: 029 56 42269
Puhelinnumero: 029 56 42200 (vaihde)

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on ilmoitettava:

- 1) päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
- 3) vaatimusten perustelut;
- 4) mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä:

- 1) valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- 2) selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;
- 3) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

VIITASAAREN KAUPUNKI

OTE PÖYTÄKIRJASTA

Kaupunginhallitus	§ 128	08.06.2026
Kaupunginvaltuusto	§ 44	15.06.2026

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään. Ajantasainen tieto oikeudenkäyntimaksuista löytyy [Tuomioistuinlaitoksen sivustolta](#).

Kaupunginhallitus	§ 128	08.06.2026
Kaupunginvaltuusto	§ 44	15.06.2026

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Viitasaaren kaupungin kirjaamosta.

Postiosoite: Keskitie 10, 44500 Viitasaari

Käyntiosoite: Keskitie 10, 44500 Viitasaari

Sähköpostiosoite: viitasaaren.kaupunki@viitasaari.fi

Puhelinnumero: 014 459 7411

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 9 - 15.

Pöytäkirja on nähtävänä 23.6.2026 yleisessä tietoverkossa.